

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână. Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU. Prim colaborator: TOMA COCIȘIU
COLABORATORI:

I. Aldea, I. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnean, P. Petringear, I. Pitic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. toianovici, N. Borza, I. Raica, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și partic. 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

La chestia manualelor.

Ne împlinim o datorie. Promisesem că vom publica mostre cum înțelegem redactarea manualelor școlare. Credem că prin publicarea textului din care se poate vedea cum înțelegem să se scrie cărțile atîngem realizarea unui îndoit scop. 1. Coborim discuția dela vag la precis, dela general la particular. 2. Fără să avem pretenția de a prezenta lucruri perfecte ne dăm samă, că bucatea de cefire de mai jos e mult moralizatoare, că nu e o predică morală, sentimentele de milostenie ce naște nusunt puse ci se desprind voluntar. Piesa nu e scrisă direct pentru ca să am o bucată în care să covârșiască sentimentul de milă; ea e scrisă din punct de vedere literar — Nu e lungă; vocabular înțeles de copii cl. III. construcția frazei ușoară

Ne-ar fi bucuria întreagă, când colegii nu ar privi ca la ceva banal, ci ar lua cuvântul: Toma Cocîșiu

Băiatul milostiv.

În vremile de demult, Dumnezeu umbla cu sfântul Petru pe pământ. Umblând ei așa, au ajuns odată pe un munte, unde era o stână de oi. Oile erau chiar după muls. Ei intrară în colibă la baciul și-i dădură „bună vremea” ca oamenii de omenie. Baciul însă nici nu le zice „sănătate bună” ci-i întrebă răstit: „Dar voi moșnegilor, ce umblați pe aici?”

Umblăm, — zise Dumnezeu, — prin asta lume mare și fiindcă suntem osteniți de drum și flămânzi, am intrat la domnia ta, să cerem ceva de mâncare.

— „Hm, grați baciul, — toți leneșii ar mânca lapte și caș, dar ei nu știu cât de greu se fiernează oile. Mergeți în treabă-vă!”.

Atunci străinii dau să meargă, dar un băiat, care era în fundul colibii, îi oprește:

— „la stați bade, că am și eu o oiță oacheșă. Mă duc s'o mulg în oala aceasta, ca să nu mergeți flămânzi dela stână” —

Străinii se întoarseră. Băiatul merse să-și mulgă oița. Fugând însă pe coastă la vale, căzu și sparse oala, care era de pământ. Se întoarse dară în colibă și luă o găleată și mulse și mulse, până ce umplu găleata de lapte. Îl dete streinilor de-l beură gol, că el bucată de pâine ori mămăligă nu avea de unde să le dea.

După ce se săturară, Dumnezeu îi zise băiatului:

— „Măi băieto, ia-ți tu ocheșica ta și hai cu noi”. —

Copilul se învoi. Luă oița și merse cu cei doi moșnegi.

Cum mergeau ei așa, Dumnezeu zise într'un târziu:

— „Așa mi-e de dor de carne!” — Iar băiatul răspunde:

„De ți-e dor, hai de ajută-mi să fragem pielea mielului de subt oaie, că e grăsuț”.

Băiatul făie mielul oii și fierse carnea cea fragedă-bine, până ce se desghioacă toată de pe oase.

După ce mâncară toată carnea, Dumnezeu zise cătră băiat:

— „Samână tu oasele mielului, prin luncă“. —

Adecă din oase se făcură tot oi și era o turmă mai mare decât aceea, la care slujise.

— „Să fie ale tale băiețe“ — zise Dumnezeu. Să faci și cu alții cum ai făcut cu noi.

Cei doi moșnegi s'au făcut nevăzuți.

Adaptare după

I. Pop Reteganul.

Privire în educația religioasă.

de Inv. A. Duvlea.

1. D-zeu în evoluția conștiinței copilului.

Copiii, până încă n-au adus în combinațiune senzațiunile și simțirile unele cu altele și prin urmare, până când n-au experiențele necesare pentru aprecierea spațiului, sunt supuși la cele mai mari decepțiuni: ei neputând aprecia depărtarea lunii, tind mâna dupăcum e știut, ca s'o ieie jos deunde se află. La asemenea decepțiuni sunt expuși și acei orbi din naștere, cărora li-se dă vederea prin operațiune în mod momentan. După raportul renumitului medic englez Chesselden, un orb operat de dânsul în primele momente ale vederii sale, susținea că obiectele văzute, tocmai așa-i vin în contact cu ochii, ca și cele pipăite cu degetele.

Când eram copil de 3—4 ani, aveam o bunică bătrână plină de bunătate. Nu era zi, în care să nu-mi amintiască de Dumnezeu, că: D-zeu iubește pe copiii cei buni, că D-zeu face ca copiii cei buni, copiii lui, să crească mari-mari. „Aceasta să n-o faci că-i păcat și ne bate D-zeu.“ Pogacea scoasă din cuptor o învăluia bine într-o merindeață, o pune pe masă și o lăsa așa mai mult timp, Știam că la ea n-am să mă tind, până nu merge mai întâiu la D-zeu căci așa-mi spunea bunica. În noaptea de Crăciuni, mă lua de mână și mă conducea în pridor, ca să văd pe moș Crăciun prin curte ori grădină: Pentruce n-ai venit mai iute, iată. adineaori umbra moș Crăciun prin grădină.“ Deși „moș Crăciun“ nu era, eu cu fantazia mea neregulată îl vedeam păr' că așa dupăcum mi-l descria bunica, — o ficțiune. Când mă întreba că de cine-mi este mai drag și mai drag, eu ziceam că de D-zeu, pe care-l adoră bunica, la care eu țineam așa de mult.

Pe D-zeu mi-l inchipuiau după chipul și asămănarea unui om bătrân, cu o putere nemărginită. Știam că locuște în ceriu și câte-odată în fantazia mea aprinsă, aveam iluzia, că văd pe D-zeu pe nourii cerului. Aveam o încredere nemărginită în bunătatea și iubirea lui. Decâteori scăpam de vr-un rău, știam și simțiam că D-zeu m-a ferit și tot binele îl consideram ca dar venit dela D-zeu: în darul de Crăciun vedeam un dar coborât direct dela Dumnezeu.

Copilul observă următoarea atitudine în fața lumii: prin simțul firesc al sufletului lui curat de copil, simte existența absolutului și cu fantazia lui aprinsă, vede absolutul intrupat în persoană. Pentru el numai personalul este o existență, o ființă mai lămurită, impersonalul îi este neînțeles.

Mai târziu, la școală, învață că D-zeu a creat lumea în 6 zile, că D-zeu e creatorul, iar lumea e făptura lui. Se gândește la măruntaiele fapte ale creațiilor persoanelor din nemijlocitul contact cu el, se gândește la proporția dintre micile fapte omenești și marea făptură alui D-zeu, ajunge la o oarecare concepție despre atotputernicia și înțelepciunea lui D-zeu: tot ce există în lume a trebuit să aibă un început, toate făpturile își au creatorul lor, numai D-zeu nu, el este începutul a toate, există în sine și prin sine.

(Va urma)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O reclamă.

Gazete populare sau pretinse populare avem o sumedenie dar foarte puține sunt acelea cari scriu pe înțelesul poporului. Nici char programul nu li-e întocmit astfel ca să răspundă tuturor nevoilor și necesităților țărânilor noastre.

O foaie populară, demnă de acest nume, trebuie să întrebuințeze de toate un limbaj cât mai popular, — și totuși departe de azi vulgar. Nu-i nevoie ca o astfel de gazetă să fie scrisă de specialiști, cari pe lângă că nu se pot stăpâni să nu întrebuințeze noianul de cuvinte radicale (străine) — unii mai elegante (?) — nu cunosc nevoile țărânilor decât prea superficial. Aceasta ne-o dovedesc mulți umflându-se în discursuri, când nu găsesc fraze destul de somptuoase să aducă elogii țărânului nostru.

Iar, în ce privește programul foii populare, fără'ndoială că o asemenea publicație trebuie să aibă o atitudine neutră în ceea ce privește murdara politică de partid, căci altcum riscă a avea un cerc de activitate prea mărginit. Educația politică a țărânilor noastre n'o pot forma ziarele de partid lipsite de cel mai elementar bun simț și de cea mai grosolană obiectivitate.

O foaie populară fără program bine fixat e sortită adesea să piară. Cunoaștem cazul „Culturii Poporului” din Cluj, care mai anii trecuți din cea mai bună publicație populară a degenerat în revistă științifică și în urmă a răposat. Cauza degenerării n'a fost decât colaborarea unor „savanți” ai Clujului, cari numai pentru popor nu scriau. Nici redacția n'a lucrat energie în ce privește selecționarea materialului.

Actualmente, există totuși în Cluj o gazetă *eminamente* populară, care mulțumită muncii desinteresate desfășurată de redactor, a întrecut toate așteptările noastre. Ca unul ce cunosc toate publicațiile mai însemnate de acest fel din Ardeal, având deci toate argumentele de comparație, nu mă îndoiesc a o clasifica ca *cea mai bună*. Aceasta pentru că „*Foaia Noastră*” își urmează programul număr cu număr, ireproșabil, publicând: articole despre nevoile poporului știință populară, din istoria patriei, știri politice din țară și străinătate, sfaturi și rețete pentru plugari, literatură clasică-populară religioasă, teatru popular, informații economice-financiare, știri mărunte, bibliografie, calendar și chiar și vocabular de cuvinte radicale, etc.

Ca fond e bună și pentru învățători cuprinzând excelent material pentru conferințe populare, șezători, cursuri de adulți, etc. Iată unele subiecte tratate de F. N.: „Minoritățile” „Băncile populare” (dialog), „Despre gemeni,” „Iernarea stupilor,” „Conser-varea cartofilor,” „Păstrarea ouălor,” „Comerț și meserii” etc.

Colegii cari doresc s'o răspândească să ceară numere de probă căci F. N. e o comoară atât pentru săteni cât și pentru intelectualii satelor. Iar conducătorii ei, d-nii Victor Lazăr prof. pensionar, fost învățător și redactor al „Foi poporului” și „Calendarului poporului” și Victor Stanciu, prof. universitar, merită lauda noastră și mai ales *sprijinul* nostru al tuturor.

(Red. Str. Romei 11, Adm. Str. Memorandului 22, Abona-mentul 160 lei anual; se poate abona chiar și pe trei luni).

Ger. Leu, Învățător

Amurg de toamnă.

Subt cerul tragic o singură rază de lumină a mai rămas lumina-nd înaltele zări. Ca o ultimă limbă aprinsă de licăriri, soarele a căzut după deal. Negurile încep să se lase, pe când o exala-ție puternică de foi moarte s'a trezit în aer; și asemenea lacri-milor de ploaie căzând din ram în ram, au prins să sune adiind tăcerea și nemișcarea. Cum nu se aude un cântec ori un tril sfios de pasere, cum nu bătea un fluture din aripi și nici pas nu suna ca să trezească alte ecouri, și se pare o tăcere și liniște din acele care nu se lasă decât în urma zăpezilor mari după ce a fulguit îndelung.

Te doare în suflet, par'că ți se frânge inima văzând, în nemișcarea acuiasta, rigiditatea fiecăre firicel de iarbă, lupta îndărătnică a fiecărei foi ca să amâie un sfârșit, să prevină o agonie. . . Și vrei să te împotrivești amurgului, ce pare că mărește funia destructivă a morții.

Și nu cu multe zile înainte, când soarele ardea peste toată lumea aceasta, ereangă cu creangă se înfrăția, foaie lângă foaie își pleca obrazul și toate din mișcarea aceasta porneau un murmur dulce, vroidnd par'că să întregiască o simfonie să arate ce strâns sunt legate între ele și cât sunt de mult odrasla aceluiaș pământ.

Scuturate din crengi, însă una după alta, purtate de vânt ici-colomuiate de ploii, fluturând dureros, foile statornicesc covorul lor mereu, precum mereu tot alte flori vor răsări ca să învezelească veștedul inelieș de umbră într'un înristat amurg. . .

30 Octomvrie, 1927.

Anetta Adamoviciu Inv

Cronică.

Laude și defaimări.

Suntem obișnuiți să avem tot soiul de poveri și griji pe umerii noștri, toate provenite din starea de inferioritate culturală în care ne găsim și poate ne-o închipuim mai rea decât e în realitate, iar la împărțirea darurilor materiale, dar mai ales morale noi stăm mai la urmă pentru că așa ne-a așezat în structura sociologică zeii din Olimp.

Drept e că literatura și marii scriitori au cuvinte către învățători duiioase și respectuoase. Gândiți-vă la școala și învățătorul din romanul „Două neamuri” al lui Sandu Aldea, la Vlăhuță, la Eminescu.

De un timp încoace un scriitor moldovean d. Alexandru Cazaban prin foiletoanele ce publică în „Viitorul” vrea să rupă și din cununa cu care la ocaziuni solemne ne onorează d. ministru Angelescu, cum a fost cazul la consfătuirea dela Casa Școlilor. Adecă în aceeaș zi, în care Ministrul face elogiul învățătorilor, la „Viitorul” se culeg rânduri defaimătoare despre învățători.

Să nu se uite că d. Cazaban a scos un volum: „La umbra unui car” unde descrie pe învățător mișel, pe revizorul care uzează pe sora învățătorului, care i-a dat-o să scape de pedeapsa ce o merita. Adevărat că editurile serioase din Capitală i-au refuzat publicația și într'asta dânsul n'a văzut nimic, a ținut să-și aibă volumul tipărit.

Tema predilectă și-o incadrează cu învățători suplinitori, adecă nu dintre cei proveniți din normaliști, pe cari îi rabdă împrejurările, căci dânsul nu-și va lăsa desigur orele de vânătoare ca să predea cetitul copilașilor.

Știu, ce trebuie să iai de bani buni din literatură, dar la D. Cazaban tendința covârșește spiritul literar. *Carpații.*

Psichotehnica.

În curând se va întruni la Paris, primul congres al specialiștilor în psihotehnică, o știință nouă, care s'a născut, a crescut și s'a dezvoltat fără șgomot, dar care prezintă un interes practic de mare importanță. Psihotehnica este — după cum o arată și numele, — tehnica sufletului, sau, pe înțelesul tuturor, știința tuturor, care are drept scop să indice tinerilor, prin studierea psihică a aptitudinilor lor, meseria, pe care trebuie s'o apuce în viață, ca să reușească. Este, prin urmare, știința repartizării forțelor spiritului omenesc, în domeniile care le convin mai bine, prin adevărate analize de laborator.

Există, în Franța, câteva asemenea laboratoare, și câțiva specialiști, ca profesorul Lahy, dr Toulouse, d. Fontinge, d-na Weinhey. Alături de ei se cuvine să citim și pe ceilalți specialiști străini de seamă, ca Spilrein dela Moscva, Lipmann de la Berlin, Patrizzi dela Bolonia. Serasky dela Praga, Boote și Bloomington din America.

Se spune că Serașky — psihotehnicianul cehoslovac — a și isbutit să pună în formule matematice aptitudinile compozitorilor de muzică.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

Obiect: Observațiuni asupra legii învățământului primar,

No. 2971—1927

Vă trimitem copia ordinului On. Inspectorat No. 17205—1927 și Vă invităm a ne trimite în termen de 15 zile toate observațiunile DV. privitoare la legea, regulamentul, programa analitică și orariile învățământului primar.

„ În scurta experiență făcută cu aplicarea legii, regulamentul programelor analitice și orariilor învățământului primar și normal, constatându-se imperfecțiuni și lacune, dintre care unele au fost rezolvate de către organele de control, iar altele de direcțiunile școlilor normale și de aplicație, Ministerul a hotărât să studieze problema din toate punctele de vedere.

„În acest scop a instituit o comisiune, care să culeagă și să studieze materialul de observațiuni și constatări făcute de D-o-

astră și corpul didactic al școlii ce conduceți, deaceia întemeiați pe ordinul Onor. Minister Nr. 784—1927 Vă rugăm ca fie prin consultare individuală, fie mai preferabil, în conferință plenară, să adunați observațiunile colegilor D-voastră privitoare la întreaga legiuire, asupra învățământului normal cum și la regulamentele, programele și orariile acestui învățământ.

Comisiunea nu va prezinta un chestionar limitativ. Memoriile urmează a cuprinde orice observațiuni și constatări ale experienței D-voastră. care ni-l veți înainta în cel mult 15 zile dela primirea acestui ordin."

Obiect : Salarizarea personalului didactic pe timpul concentrărilor.

No. 2991—1927.

Vă trimitem spre știre copia ordinului No. 18131—1947 al Op. Inspectorat :

„În temeiul ordinului onor. Minister No. 101412—1927 și în conformitate cu legea militară, personalul din corpul didactic, care se concentrează, pe timp de o lună, primește atât solda gradului de oficer sau grad inferior, are în și armată. cât și salariul cuvenit funcțiunei din corpul didactic.

„Cum catedra nu poate rămâne nesuplinită în acest interval, Vă facem cunoscut că în conformitate cu dispozițiunile Consiliului de directori, Ministerul a hotărât ca plata suplinitorilor în acest caz să se facă din fondul orelor suplimentare pentru învățământul scumdar, iar la învățământul primar din fondul pentru plata suplinitorilor învățătorilor în concediu”.

Asociația de asigurare.

Domnii colegi sunt rugați cu multă insistență să grăbească cu înscrierile la asociația de asigurare. Avem multe acte, cari n-au fost însoțite de taxele cuvenite. Am comunicat în mai multe rânduri, că fără bani nu înscriem pe nimenia. Deci aceia, care ne-au trimis acte fără bani, sunt rugați să nu ne mai țină în așteptare, ci să răspundă pe deplin apelului nostru. Asemenea sunt rugați să răspundă și ceilalți mulți colegi din județ, care au aderat la aceasta asociație, iar acuma tac. Să arătăm mai multă serioșitate și caracter firm în acțiunile noastre. Numai așa ne putem câștiga încrederea și respectul altora.